12.9.2025

Aihe: Liikenne- ja viestintävaliokunta 12.09.2025 / HE 65/2025 vp / Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi raideliikennelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Palta ry:n alla toimiva Raidealan neuvottelukunta (RAINE) puoltaa 2 v jatkoa tässä tilanteessa, kun investoinnit eivät ole vielä lähteneet liikkeelle.

Taustaksi

Suomessa ei ole vielä lähtenyt käyntiin korvaavat investoinnit sen varalle, jos itävaunujen käyttömahdollisuus aikanaan päättyy. Investointien esteenä ovat mm. metsäteollisuuden talousnäkymät ja haluttomuus investoida omaan kalustoon. Operoivilla yrityksille esteenä ovat pääomaköyhyys ja rahoitusvaikeudet muusta Euroopasta poikkeavan toimintaympäristön takia.

Suomessa rahoituslaitokset, ml. Finnvera, eivät myönnä rahoitusta, kuin pienestä osasta investointia jälleenmarkkinaan liittyvien riskien takia. Toistaiseksi myöskään pääomasijoittajat, kotimaiset tai ulkomaiset, eivät ole olleet kiinnostuneita investoimaan Suomeen esimerkiksi kalustoyhtiöön, koska Suomen markkinaa ei nähdä toimivana ja kiinnostavana.

Suomen tilanne on siis hyvin poikkeava ja se tulisi ottaa huomioon, kun itävaunujen käytölle luodaan korvaavia ratkaisuja. RAINE on esittänyt kehitystarpeina mm. kalustoyhtiöiden perustamista ja että rahoitusta helpottamaan valtio antaisi jälleenostovakuuden hankittavalle kalustolle. Tällaisen vakuuden voisi antaa valtion kalustoyhtiö tai muu julkisomisteinen taho. Jälleenostovakuuden avulla rahoittajat uskaltaisivat antaa suurempia lainarahoituksia yksityisille investoinneille.

Huomattavaa on, että vaunujen käyttömahdollisuus on jo nyt edesauttanut markkinan kehitystä, ks. kilpailuviraston selvitys Kilpailua lisäävien toimenpiteiden vaikutusarviointia rautateiden tavaraliikenteessä (Tutkimusraportteja 6/2023). Yksityisten pienempien operaattoreiden käyttämästä vaunukalustosta 90 % on ns. itävaunuja. Turvallisuusongelmia vaunujen käytöstä ei ole syntynyt.

Monet tekijät puoltavat sitä, että Suomessa suuremmat, raskaammat kuljetukset tehtäisiin rautatiekuljetuksina. Rautatiekuljetuksissa päästöt ovat pienemmät, maanteillä vältettäisiin teitä kuluttavia raskaita kuljetuksia. Kustannustaloudellisesti rautatiekuljetukset ovat perusteltuja. Käytettävissä oleva vaunukalusto luo vaihtoehtoja kuljetuksiin, jotka Suomessa ovat ehkä turhaankin painottuneet kumipyöräkuljetuksiin.

Raidealan neuvottelukunta puoltaa hallituksen esitystä käyttömahdollisuuden jatkamista mutta kiinnittää samalla huomiota haasteelliseen tilanteeseen investointien toteuttamissa ilman, että niiden edistämiseksi tehtäisiin erityisiä toimenpiteitä.

Lisätiedot: jouni.lind@palta.fi p. 050 521 3305